

Research Paper

Prioritizing Financial Investment in the Cities of Mazandaran Province with the Sustainable Tourism Development Approach

Mehdi Cheraghi¹ , Mohammad Ajza Shokuhi² , Mohammadali Elahi Churan³

¹ Assistant Professor, Department of Geography and Rural Planning, Zanjan University. Zanjan.iran.

(mcheraghi@znu.ac.ir)

² Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Ferdowsi University of Mashhad.iran.

(shokouhim@um.ac.ir)

³ Ph.D. student in Department of Geography and Rural Planning, Zanjan University. Zanjan, iran.

(mohammadali68elahi@yahoo.com)

10.22080/JTPD.2022.12942.3669

Received:

June 20, 2022

Accepted:

November 16, 2022

Available online:

February 5, 2023

Keywords:

Tourism,
Prioritization,
Investment,
Sustainable
Development,
Mazandaran Province.

Abstract

Context and Purpose: To measure and prioritize attractions, there are usually different criteria such as economic, social, cultural, infrastructure, environmental, institutional, legal, and geographical. With the help of these criteria, different attractions can be compared with each other. The purpose of this study is to prioritize financial investment in Mazandaran City with the approach of sustainable tourism development.

Design/methodology/approach: This study is a descriptive-analytical research and the data were collected based on field studies (questionnaire and observation). The statistical population of the study was the cities of Mazandaran province. Based on Cochran's formula, 384 people were selected as the sample size and the questionnaire was distributed randomly in the study area. The validity and reliability of the questionnaire items were confirmed by a number of university professors and Cronbach's alpha (0.82), respectively. The data analysis method was performed using descriptive statistics (mean and frequency distribution) and inferential statistics in SPSS software. To prioritize investment in the cities of Mazandaran province with the sustainable development approach, the Kruskal-Wallis test was used.

Findings: Results revealed that Amol City won first place and Sari City won second place. This ranking can be used by tourists to choose tourist destinations. It can also help planners, tourists, related management in this field, and tourism investors.

Conclusions: This ranking can help tourists to choose tourist destinations on the one hand, and on the other hand, it can be useful for planners, tourists, related management in this field, and tourism investors.

Originality/value: Knowing the investment priorities of financial investment in the cities of Mazandaran province is an innovative aspect of the present research.

*Corresponding Author: Mehdi Cheraghi

Address: Department of Geography and Rural Planning, Zanjan University

Email: mcheraghi@znu.ac.ir

Tel: 01158599100

Extended Abstract

1. Introduction

Iran is one of the top 5 countries in the world in terms of tourist attractions and antiquities. Considering the huge potential in the field of environment, history, and cultural heritage in the country, Iran is trying to include tourism in the framework of physical projects, including national, regional, and local as one of the most important parameters of its development and elimination of deprivation and take steps towards the development of tourism. Despite the existence of these facilities and the demand and services needed by tourists, identifying and introducing tourist places for planning in different areas of development is very important. Investment in each province is affected by a set of macro and specific factors of the province. Many repulsions or lack of investment attractions exist at the macro level, including insufficient security, uncertainty and doubt, ambiguity, instability and failure to comply with investment laws and other laws and to encourage investors, as well as discouraging behavior with current investors and lack of real support for them, and even some narrow-minded behaviors. Meanwhile, Mazandaran province, with its historical and cultural attractions, museums, handicrafts, special customs, etc., can be considered one of the tourist destinations, and planners and managers of the province are also trying to use the experiences of experts to make tourism a top priority. For this purpose, by considering the tourism capabilities of Mazandaran province, this research will prioritize the sample tourism areas of Mazandaran province for development and investment, prioritize tourism hubs, and evaluate the strength of these hubs.

This ranking can help tourists to choose tourism destinations on the one hand, and assist tourism planners, related management, and tourism investors on the other hand. Therefore, this study tries to answer this question: which areas have better conditions for financial investment in terms of tourism?

2. Research Methodology

This is an applied research that follows the descriptive-analytical method based on field studies (questionnaire and observation). In order to achieve the desired results and evaluate the prioritization of tourism sample areas for investment and sustainable development, for the independent variable, four dimensions (i.e. economic, social, physical, and environmental) with 46 variables, and for the dependent variable (sustainable development), three indicators (economic, social, and environmental) were prepared and compiled with Likert scale (as described in Table 1). To evaluate the reliability of the data, Cronbach's alpha test was used, which equals 0.82 for both tourism indicators and sustainable development. The statistical population of the study was the cities of Mazandaran province. According to Cochran's formula, 384 people were selected as the sample size. To analyze the data, a one-sample t-test and the Kruskal-Wallis test were used. Mazandaran province is located between 35 degrees and 47 minutes to 36 degrees and 35 minutes north latitude and 50 degrees and 34 minutes east longitude of the Greenwich meridian. It is boarded clockwise by Golestan, Semnan, Tehran, Qazvin, and Gilan provinces. Mazandaran province, with an area of 23756 square kilometers, occupies 1.46 percent of the total area of the country.

3. Research Findings

A one-sample t-test was used to analyze the data obtained from the questionnaire. Analysis of data collected through questionnaires and interviews with tourists in the study area using numerical mean analysis from the perspective of respondents based on a single t-test shows the high impact of investment in the study area. Therefore, taking into account the spectral amplitudes of the used indicators, which fluctuate between 1 and 5 based on the Likert spectrum, this rate is higher than the desired conditions for all dimensions except investment and migration indicators. The Kruskal-Wallis test was used to rank the sample tourism areas using questionnaire data. The results presented in Table 10 show that among the sample tourism regions in terms of investment and sustainable development, Amol City is in first place (113.13), Sari City is in second place (122.06), and Babol City is in third place (112.58).

4. Conclusion

To measure and prioritize attractions, there are usually various criteria, such as economic, socio-cultural, infrastructure, environmental, institutional, legal, and geographical. With the help of these criteria, attractions can be compared to each other. The results obtained from the analysis of the questionnaire data using the one-sample t-test (with a numerical utility of the test item equal to three as the mean of the five Likert scale options) show that the calculated numerical average values for all the studied components related to the prioritization of sample tourism areas for investment and sustainable development of tourists in the studied area are higher than the desired

numerical desirability. In other words, taking into account the spectral range of the components, which fluctuates between 1 and 5 based on the Likert spectrum, the values of the difference from the desired limit in all cases have a negative direction and the significant difference of the components is significant at the level of 95%. In addition, the analysis of the findings reveals the high impact of investment in the study area. Therefore, taking into account the spectral amplitudes of the indicators used, which fluctuate between 1 and 5 based on the Likert spectrum, environmental pollution indices with (6.52) and income generation with (4.23) have the highest numerical mean values. On the other hand, investment indicators (1.24), participation (2.21), and migration (1.12) are lower than the desired condition. Thus, in the continuation of the research, the Kruskal-Wallis test was used to rank the sample tourism areas; Amol City won first place and Sari City won second place.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

The authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors appreciate all the scientific consultants in this study.

علمی پژوهشی

ارزیابی و اولویت بندی مقاصد گردشگری شهرستانهای استان مازندران براساس ابعاد سرمایه گذاری و توسعه گردشگری

مهدی چراغی^۱ ID*، محمد اجزائی شکوهی^۲ ID، محمد علی الهی چورن^۳ ID

^۱ استادیار، گروه جغرافیا، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران. (mcheraghi@znu.ac.ir)
^۲ دانشیار، گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. (shokouhim@um.ac.ir)
^۳ دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران. (shokouhim@um.ac.ir)

 10.22080/JTPD.2022.12942.3669

چکیده

زمینه و هدف: شناسایی و هدف این پژوهش اولویت بندی سرمایه گذاری مالی در شهرستانهای استان مازندران با رویکرد توسعه پایدار گردشگری و ارزیابی اولویت بندی می باشد. **روش شناسی:** نوع تحقیق توصیفی- تحلیلی مبتنی بر گردآوری داده های مورد نیاز از طریق مصاحبه و پرسشنامه است. جامعه آماری تحقیق گردشگران ورودی به استان مازندران بوده است که بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ گردشگر به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. روایی گویه های پرسشنامه با نظر تعدادی اساتید دانشگاهی تأیید گردید و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۲ درصد می باشد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی (میانگین و توزیع فراوانی) و آماری استنباطی در محیط نرم افزار spss صورت گرفته است.

یافته ها: برای اولویت بندی سرمایه گذاری در شهرستانهای استان مازندران با رویکرد توسعه پایدار از آزمون کروسکال والیس استفاده شده است شهرستان آمل در جایگاه اول و شهرستان بابل در جایگاه دوم را کسب کردند.

نتیجه گیری و پیشنهادها: این رتبه بندی می تواند از یک سو به گردشگران برای انتخاب مقاصد گردشگری و از سوی دیگر به برنامه ریزان و مدیران مرتبط در این زمینه و سرمایه گذاران گردشگری کمکی شایانی کند.

نوآوری و اصالت: شناخت اولویت های سرمایه گذاری مالی در شهرستانهای استان مازندران جنبه نوآوری تحقیق حاضر می باشد.

تاریخ دریافت:

۳۰ خرداد ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش:

۲۵ آبان ۱۴۰۱

تاریخ انتشار:

۱۵ بهمن ۱۴۰۱

کلیدواژه ها:

گردشگری، اولویت بندی، سرمایه گذاری، توسعه پایدار، استان مازندران.

* نویسنده مسئول: مهدی چراغی

آدرس: دانشگاه زنجان، گروه جغرافیا

ایمیل: mcheraghi@znu.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۹۲۷۸۴۱۹۸

۱ مقدمه

به عبارت دیگر برای سنجش و اولویت‌بندی جاذبه‌ها معمولاً معیارهای مختلفی از قبیل: اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیرساختی، زیست محیطی، نهادی، قانونی و جغرافیایی و... مورد توجه قرار می‌گیرد تا بر اساس آن‌ها بتوان نسبت به جاذبه‌های گوناگون تصمیم‌گیری کرد (Talebi et al, 2017: 96). لذا سطح‌بندی جاذبه‌های گردشگری، شاخصی مهم برای شناخت، سنجش توان و ارائه زیرساخت‌ها در راستای توسعه گردشگری است (Mardodi et al, 2018: 83).

جهت تحقق توسعه گردشگری پایدار شهری و روستایی در مناطق با پتانسیل مناسب برنامه‌ریزی و شناخت توان‌ها جهت انجام سرمایه‌گذاری مناسب امری ضروری و غیر قابل کتمان می‌باشد (Heydari et al, 2020: 32). جهت انجام سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری مجموعه‌ای از عوامل کلان و سرمایه‌گذاری در خرد مؤثر می‌باشد، این عوامل می‌تواند خود را در قالب دافعه و جاذبه برای سرمایه‌گذاران نشان دهد، برای نمونه احساس امنیت سرمایه‌گذاران، وجود قوانین شفاف در حوزه سرمایه‌گذاری و نحوه تشویق سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری از جمله جاذبه‌ها جهت سرمایه‌گذاری می‌باشد (Alvanzadeh et al, 2019: 34).

در این میان استان مازندران نیز با دارا بودن جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی، موزه، صنایع دستی، آداب و رسوم خاص و... که دارد می‌تواند به عنوان یکی از مقاصد گردشگران مورد توجه قرار گیرد و برنامه‌ریزان و مدیران استان نیز در تلاش‌اند تا با بهره‌گیری از تجارب افراد متخصص، مقوله گردشگری را سرلوحه کار خود قرار دهند. بدین منظور این پژوهش با در نظر گرفتن قابلیت‌های گردشگری استان مازندران به اولویت‌بندی مناطق نمونه گردشگری استان مازندران جهت توسعه و سرمایه‌گذاری خواهد پرداخت. به‌طوری‌که، قطب‌های گردشگری را اولویت‌بندی و توان این قطب‌ها را ارزیابی کند. این رتبه‌بندی می‌تواند از یک سو به گردشگران برای انتخاب مقاصد گردشگری و

امروزه گردشگری به‌عنوان یک پدیده اجتماعی - اقتصادی به یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های اقتصادی که درآمد، شغل و مبادلات ارزی را برای بسیاری از کشورها را فراهم می‌کند تبدیل شده است (Anderson, 2015). گردشگری باعث توسعه کالبدی شهر، ایجاد زیرساخت‌ها و مکان‌های اقامتی و تفریحی در محیط‌های شهری برای گردشگران و در نهایت به نفع خود شهری است. همچنین به رونق اقتصادی و تنوع کسب‌وکار در شهر افزوده و درآمد شهرها را افزایش می‌دهد (Menzol et al, 2019). جهت تحقق اهداف توسعه پایدار جوامع از طریق گردشگری پیش نیازهای مورد نیاز می‌باشد که یکی از این پیش نیازها هدایت برنامه‌ها و سیاست‌ها به سمت حفاظت از منابع و جاذبه‌های گردشگری می‌باشد، در این رویکرد تأکید بر متمرکز بودن برنامه‌ریزی توسعه گردشگری هست (Azadkhani, 2014) به طوری که توسعه در هر کشوری نیازمند سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مختلف اقتصادی آن کشور است و بدون سرمایه‌گذاری در طرح زیر بنایی و روبنایی، نمی‌توان انتظار گسترش اشتغال، تولید و رفاه اجتماعی را داشت (Antekhabi, 2019: 492). بدین لحاظ این صنعت افراد را به سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری بدون توجه به تأثیرات این سرمایه‌گذاری‌ها بر محیط و توسعه اجتماعی تشویق می‌کنند (Gholami et al, 2018: 18). ادامه این فرآیند باعث شده است که نگاه به جاذبه‌ها و مکان‌های گردشگری به عنوان نواحی دارای پتانسیل مناسب برای توسعه نواحی جغرافیایی محروم باشند بیش از گذشته مطرح شود، در همین راستا تحقق چنین دیدگاهی بدون تردید شناخت از پتانسیل‌های این مناطق و ضرورت سرمایه‌گذاری صحیح و درست می‌باشد تا کارآمدی سرمایه‌گذاری محقق شود (Nori et al, 2019: 86).

بنابراین سرمایه‌گذاری در مناطق دارای پتانسیل می‌تواند اهداف توسعه پایدار گردشگری را تحقق بخشد (Elahi churan et al, 2021).

دستورالعمل‌هایی را برای توسعه گردشگری در برنامه‌ریزی زیست‌محیطی، اجتماعی، اقتصادی و آب و هوا فراهم می‌کند. با این حال، براساس مرور ادبیات، ما می‌توانیم ارزیابی کنیم که نویسندگان، گردشگری پایدار را به طور متفاوت در آثار خود تعریف می‌کنند. از نظر محتوا، مفهوم به کشف پایداری طبیعی تقسیم می‌شود که منجر به ظهور دوره تفکر سیستمی می‌شود (Petrović, 2021: 1). گردشگری پایدار گردشگری است که در منطقه به گونه‌ای توسعه یابد که در مدت نامحدود پایدار باشد به طوری که محیط که انسان در آن زندگی می‌کند به گونه‌ای باشد که باعث رفاه و پیشرفت جوامع می‌گردد. بنابراین نکته‌ای که توسط باتلر بیان گردیده است تلاش‌ها در حفظ گردشگری، ممکن است ما را در جهت توسعه پایدار و پایداری بلندمدت کمتر هدایت کند (Brouder, 2020: 54).

گردشگری پایدار بر اساس تعریف سازمان گردشگری جهانی، گردشگری است که تأثیر کامل شرایط اقتصادی، اجتماعی و محیطی و آینده را در نظر می‌گیرد و نیازهای بازدیدکنندگان، صنعت گردشگری، محیط زیست و جوامع میزبان را مورد بررسی قرار می‌دهد. بر اساس گزارش سازمان گردشگری جهانی هدف گردشگری پایدار، کاهش فقر، با احترام به اصالت فرهنگ اجتماعی و استفاده از منابع زیست محیطی، تسهیل و توانمندسازی جامعه است تا آن‌ها بتوانند در فرآیند تولید شرکت و مزایای مختلف از فعالیت‌های گردشگری کسب کنند (Moreno, 2021). هدف توسعه گردشگری پایدار، ایجاد تعادل محیط گردشگری، نیازهای جامعه محلی و نیازهای مسافران است (Sharpley, 2018: 78). برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری باید تمام ذی‌نفعان در فرآیند برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری مشارکت داشته باشند. توسعه پایدار، یک تغییر مثبت اجتماعی-اقتصادی است و سیستم‌های اجتماعی و طبیعی جامعه را تخریب نمی‌کند؛ داشتن برنامه‌ریزی یکپارچه و فرآیندهای یادگیری اجتماعی

از سوی دیگر به برنامه‌ریزان و گردشگران و مدیریت مرتبط در این زمینه و سرمایه‌گذاران گردشگری کمکی شایانی کند بنابراین این پژوهش سعی می‌کند تا به این سؤال پاسخ دهد.

کدام شهرستان‌ها به لحاظ گردشگری دارای شرایط بهتری براساس ابعاد سرمایه‌گذاری است؟

۲ ادبیات پژوهش

در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، در حال حاضر گردشگری و منافع حاصل از آن به عنوان یکی از رویکردهای اساسی جهت حل مشکلات مربوط به توسعه حداکثری و دستیابی به رشد اقتصادی بالا مورد تأکید قرار گرفته است (Shirmohammadi, 2020: 120). نگاهی به امار و ارقام ارائه‌شده در زمینه تعداد شغل‌های ایجاد شده توسط اقتصاد گردشگری خود بیانگر اثرات این بخش بر روند تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع به‌ویژه جوامع در حال توسعه می‌باشد (Zargham berojni et al, 2018: 97).

۲.۱ توسعه پایدار گردشگری

گردشگری در قالب مفهوم پایداری شامل تحلیل خاص خود است. در این میان شکل‌گیری این مفهوم در ادبیات گردشگری حاصل تلاش در دستیابی به توسعه پایدار در تمامی زمینه‌های توسعه می‌باشد. استفاده از توسعه پایدار در گردشگری از دهه ۱۹۷۰ آغاز و در اواخر دهه ۱۹۸۰ با انجام مطالعات متعدد و مهم در این حوزه به صورت گسترده‌ای متداول گردید (Roumiani et al, 2019: 9). مفهوم توسعه گردشگری پایدار (STD) با هدف کاهش پیامدهای گردشگری انبوه در چهل سال گذشته پدیدار شده است این سند بیان می‌کند که تنها راه رسیدن برای توسعه جامعه، کاهش فقر تلاش برای جامعه عدالت اجتماعی و حفظ منابع طبیعی است بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تفکر سیستمی

برای اجرای موفقیت‌آمیز آن الزامی است و امکان‌پذیری سیاسی آن به حمایت کامل افرادی بستگی دارد که توسعه بر آن‌ها از طریق دولت‌ها، نهادهای اجتماعی و فعالیتهای خصوصی تأثیر می‌گذارد (1: Ziaei et al, 2021).

۲٫۲ سرمایه‌گذاری مالی

سرمایه‌گذاری در علم اقتصاد به معنای تخصیص منابع مالی به یک یا چند دارایی مختلف، به امید به دست آوردن منابع با ارزش‌تر در آینده است. سرمایه‌گذاری می‌تواند به دو صورت سرمایه‌گذاری مستقیم و سرمایه‌گذاری غیرمستقیم صورت بگیرد. از انواع سرمایه‌گذاری می‌توان به خرید و فروش سهام شرکت‌ها، اوراق درآمد ثابت، مسکن، زمین، طلا، خودرو، ارزهای خارجی و ... اشاره کرد. البته بایستی توجه داشت، از آنجایی‌که سرمایه‌گذاری با هدف کسب سود بیشتر در آینده انجام می‌شود، همیشه با سطح خاصی از ریسک همراه است. به بیان دیگر این احتمال وجود دارد که با انجام یک سرمایه‌گذاری نادرست، نه تنها هیچ درآمدی برای سرمایه‌گذار به دست نیاید، بلکه ارزش سرمایه او نیز دچار کاهش شود. برای مشخص کردن نحوه ثمربخش بودن سرمایه‌گذاری حداقل دو شاخص وجود دارد که شاخص اول اشاره به تأمین هزینه‌های سرمایه‌گذاری دارد و شاخص دوم قبول ریسک موفقیت و عدم موفقیت سرمایه‌گذاری می‌باشد (3: Daraei, 2018).

جهانی شدن در مفهوم عام آن عبارت است از، درهم ادغام شدن بازارهای جهانی در زمینه‌های تجارت و سرمایه‌گذاری مستقیم و جابه‌جایی و انتقال سرمایه، نیروی کار و فرهنگ، در چهارچوب سرمایه‌داری و آزادی بازار و در نهایت سرفرود آوردن جهان در برابر قدرت جهانی بازار و در نتیجه، از آنجاکه کمبود سرمایه به عنوان یکی از عوامل توسعه‌نیافتگی مطرح است، کمبود سرمایه یکی از علل اصلی گرفتار شدن بسیاری از کشورها در چرخه باطل فقر و توسعه‌نیافتگی شناخته شده است (4: Rahnama, 2016).

۲٫۳ گردشگری و سرمایه‌گذاری

صنعت گردشگری نقش حیاتی در ایجاد فرصت‌های شغلی، ایجاد درآمدهای مالیاتی، افزایش ذخایر ارز خارجی و بهبود توسعه اجتماعی - اقتصادی دارد. بخش‌های سفر و گردشگری به ۱۰.۴ درصد از تولید ناخالص ملی در سال ۲۰۱۸ کمک می‌کنند و ۳۱۹ میلیون شغل ایجاد می‌کنند (۱۰٪ از تمام مشاغل تا سال ۲۰۱۸). سهم صنعت در کل سرمایه‌گذاری ملی ۴.۴ درصد با ارزش ۹۴۰ میلیارد دلار است و انتظار می‌رود این نسبت به ۵.۰٪ در سال ۲۰۲۹ برسد (2: Demir et al, 2020). سرمایه‌گذاری گردشگری می‌تواند در طولانی‌مدت و حتی در طول دوره‌های رکود اقتصادی موفق باشد. با این حال، در کوتاه‌مدت، بخش‌های گردشگری می‌تواند از رشد اقتصادی بهره‌مند شود و سرمایه‌گذاری مرتبط با گردشگری باید نشانه اقتصاد عمومی باشد. علاوه بر این سرمایه‌گذاری در گردشگری در کشورهای گردشگریزیر ممکن است تمرکز بر غذا، خرید و بخش‌های تفریحی باشد (3: Udemba, 2019). (7: Demir, 2020) عقیده دارد که توسعه اقتصادی، توسعه مالی و تجارت به طور مثبت بر سرمایه‌گذاری گردشگری کمک می‌کند. گستردگی اقتصاد گردشگری در کشور میزبان نشان‌دهنده میزان درآمد بالای گردشگری می‌باشد لذا دستیابی کشورها به سود از طریق سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری ممکن است تضمین شود. بنابراین، جایگاه اقتصاد میزبان به عنوان عاملی دیگر در تأثیرگذاری بر سرمایه‌گذاری است (3: Li et al, 2019).

نیلی پور و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی تحت عنوان شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر در توسعه گردشگری سلامت به این نتیجه رسیده است که هزینه تمام شده درمان، بیشترین اهمیت و اولویت را در توسعه گردشگری سلامت دارا می‌باشد.

نتیجه رسیده‌اند که روش به‌کاررفته در این مطالعه فرآیند سلسله مراتبی تحلیلی (AHP) بود. این تحقیق از پنج معیار و چهار گزینه مبتنی بر ارزیابی توسط ۱۰ متخصص استفاده کرد. نتایج نشان می‌دهد که مدل گردشگری میراث فرهنگی یک مدل اولویت برای توسعه KLTA است. همکاری سهامداران برای بهبود کیفیت جاذبه‌های گردشگری، چیدمان ترافیک و استفاده مجدد از ساختمان‌های تاریخی مورد نیاز نقش اساسی در منطقه مورد مطالعه دارد.

(Pineda, 2019) در تحقیقی تحت عنوان ارزیابی توسعه پایدار در مناطق فرعی آنتیوکیا (کلمبیا) با استفاده از شاخص‌های ترکیبی چند معیاره: ابزاری برای اولویت‌بندی سرمایه‌گذاری عمومی در سطح محلی به این نتیجه رسیده است که تفاوت معناداری در بین مناطق گردشگری از لحاظ سرمایه‌گذاری در جهت توسعه پایدار گردشگری وجود دارد.

(Costa, 2019) در تحقیقی تحت عنوان اولویت‌بندی برای بهینه‌سازی چند کاربرد سنجش هم‌زمان در شهرهای هوشمند گردشگری به این نتیجه رسیده است که این اولویت‌بندی‌ها می‌تواند تأثیر مثبت و مثبتی در تعدادی از مناطق داشته باشد و می‌تواند به پایداری اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی منجر شود. همچنین توسعه و انتقال دانش و فناوری در موضوع اصلی شهرهای آینده را مورد تشویق قرار می‌دهد.

با عنایت به مرور نتایج ادبیات موضوع، اهمیت بررسی این موضوع در دو محور عمده خلاصه می‌شود، ارزش نظری و ارزش عملی. ویژگی نظری این مطالعه، کمک به پیشرفت تخصصی و افزودن بر ادبیات علمی موضوع اولویت‌بندی است؛ زیرا تاکنون در زمینه اولویت‌بندی در شهرستان‌های استان مازندران مطالعات محدودی انجام شده است ارزش عملی پژوهش نیز به نوبه خود در تغییر، بهبود و اصلاح روش‌ها و الگوهای مواجهه با اولویت‌بندی می‌باشد.

غلامی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی تحت عنوان اولویت‌بندی سرمایه‌گذاری در مناطق نمونه گردشگری (مطالعه موردی: شهرستان سوادکوه) به این نتیجه رسیده است که شاخص قرار داشتن در محور گردشگری و هم‌جواری با دیگر جاذبه‌های گردشگری با وزن نسبی ۰/۲۵ بیش‌ترین وزن و شاخص وضعیت دسترسی (۰/۳۰۲) کمترین وزن را در بین شاخص‌های مورد نظر در این پژوهش به خود اختصاص داده است.

محمدی و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیقی تحت عنوان اولویت‌بندی و ارتباط سنجی مؤلفه‌های بازاریابی مؤثر بر شکل‌گیری تصویر ذهنی اولیه تا تصویر ذهنی نهایی به این نتیجه رسیده است که شناسایی تمامی این عوامل از ابتدایی‌ترین مؤلفه تا مؤلفه نهایی، علاوه بر ایجاد رضایت و تصویر نهایی مثبت از مقصد می‌تواند در بسیاری از هزینه‌های بازاریابی نیز صرفه‌جویی نمود.

اشرفی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی تحت عنوان کاربرد تکنیک AHP در شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر شهرداری کارآفرین با رویکرد توسعه گردشگری به این نتیجه رسیده است در شناسایی شاخص‌های تأثیرگذار عوامل آشنایی با کانال‌ها و عوامل اقتصادی تأثیرگذارترین می‌باشند.

(Arsić, 2017) در تحقیقی تحت عنوان مدل ترکیبی SWOT - ANP - FANP برای اولویت‌بندی استراتژی‌های توسعه پایدار اکوتوریسم در پارک ملی صربستان به این نتیجه رسیده است که کورتوریسم به عنوان یک نوع احتمالی از گردشگری در پارک‌های ملی از طریق تحلیل وضعیت SWOT در صربستان مشاهده می‌شود. با توجه به نتایج ارائه‌شده در ماتریس TOWS - امکان SO، WO، ST و WT که توسعه پایدار اکوتوریسم را در پارک ملی ممکن می‌سازد، تعریف گردید.

(Efendi, 2019) در تحقیقی تحت عنوان ارزیابی و اولویت‌بندی جاذبه‌های گردشگری شهری در منطقه گردشگری کوتا لاما سوربامای اندونزی به این

۳ روش‌شناسی پژوهش

روش‌شناسی تحقیق حاضر از نوع کمی، نوع تحقیق کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی می‌باشد. روش گردآوری اطلاعات به صورت کتاب-خانه‌ای و میدانی (پرسش‌نامه) انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل گردشگران بازدیدکننده به استان مازندران می‌باشد که برابر با آمارهای اعلام شده برابر با ۲۷۴۲۵۴ نفر برای سال ۱۴۰۰ می‌باشد، با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه لازم جهت تکمیل پرسش‌نامه از گردشگران تعداد ۳۸۴ گردشگر تعیین گردید و پرسش‌نامه‌ها به

صورت تصادفی ساده بین این گردشگران تکمیل شد. جهت ارزیابی روایی شاخص‌های تحقیق، شاخص‌ها در اختیار گروهی از متخصصین قرار گرفت و اصلاحات براساس نظرات این متخصصین صورت گرفت. جهت بررسی پایایی پرسش‌نامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است که برای شاخص‌های گردشگری ضریب ۰/۸۲ درصد و برای توسعه پایدار ۰/۸۲ درصد به دست آمد که نشان مناسب بودن پایایی ابزار تحقیق می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تی تک نمونه‌ای و کروسکال والیس استفاده شده است.

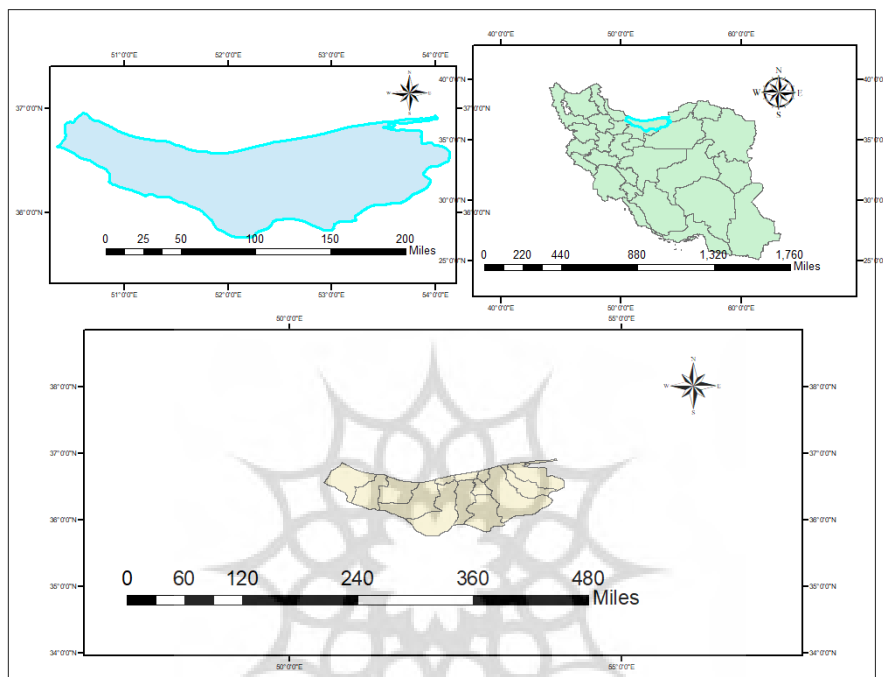
جدول شماره یک- مؤلفه‌ها و شاخص‌های اولویت‌بندی سرمایه‌گذاری در جاذبه‌های گردشگری استان مازندران

مؤلفه	ابعاد	گویه
سرمایه-گذاری	اقتصادی	توسعه فعالیت کارآفرینی، ایجاد اشتغال در زمینه خدمات، افزایش، میزان درآمد خانوارها
	اجتماعی	احترام به آداب و ارزش‌های محلی، وجود امنیت در مکان‌های گردشگری، پائین بودن میزان جرم و ...، گسترش فرهنگ مصرف‌گرایی، متناسب بودن رفتار با گردشگران.
	زیست محیطی	بهبود استانداردهای مسکن، تغییرات صورت گرفته در بافت کالبدی روستاها و شهرها، نظارت و کنترل بر ساخت‌وسازها، استفاده از دانش جدید در ساخت‌وسازها، سامان‌دهی و بهبود معابر، جدول‌گذاری و شن‌ریزی کردن معابر، بهبود کیفیت حمل‌ونقل، افزایش مشارکت‌های مردمی در بهبود کیفیت زیرساخت‌ها، مشارکت‌های مالی مردم در افزایش زیرساخت‌های گردشگری، تغییر کاربری جهت توسعه زیرساخت‌ها
توسعه پایدار	کالبدی	مشارکت در تأمین هزینه همکاری، بهبود روش‌های دفع زباله، میزان‌ها، دسترسی به ابعاد به خدمات بهداشتی، جمع‌آوری و دفع آب‌های سطحی، رعایت پاکیزگی محیط، تخریب زیبایی‌های طبیعی، تخریب پوشش گیاهی به دلیل خاک‌برداری و ساختمان‌سازی در دامنه‌ها، رعایت پاکیزگی محیط، تخریب مراتع و زیستگاه حیات وحش.
	اقتصادی	افزایش میزان محصولات تولیدی و خدماتی، افزایش تنوع منابع درآمدی، افزایش پس‌انداز درآمد، افزایش ثبات درآمد، افزایش مشاغل غیر کشاورزی
	اجتماعی	افزایش فضاهای آموزشی و تفریحی، افزایش امید به زندگی، افزایش بهداشت و درمان، افزایش میزان همکاری با مسئولین محلی، مشارکت در امور عمومی
	زیست محیطی و کالبدی	افزایش میزان روشنایی معابر، افزایش میزان پاکیزگی محیط و منظر منطقه، افزایش میزان آگاه بودن مردم نسبت به جاذبه‌ها و طبیعت

منبع: نیلی پور و همکاران (۱۳۹۴)، غلامی و همکاران (۱۳۹۷)، Efendi, 2019, Pineda, 2019

به خود اختصاص داده است بر اساس سرشماری ۱۳۹۵ جمعیت استان مازندران بالغ بر ۳,۲۸۳,۵۸۲ نفر و دارای ۲۲ شهرستان، شهر، ۵۵ بخش، ۱۲۹ دهستان و ۳۶۹۷ آبادی می‌باشد

از نظر موقعیت جغرافیایی استان مازندران بین ۳۵ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است. استان مازندران با مساحت ۲۳۷۵۶ کیلومتر مربع ۱/۴۶ درصد از مساحت کل کشور را

شکل شماره یک- موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

بالاترین میانگین با ۳/۸ مربوط به افزایش میزان آگاه بودن مردم نسبت به جاذبه‌ها می‌باشد.

جهت تحلیل داده‌های گردآوری شده در بخش آمار استنباطی از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است. بر همین اساس، با توجه به سطح دامنه‌های طیف لیکرت شاخص‌های به کار گرفته شده که از عدد ۵ تا ۱ در نوسان است. آماره تی آزمون برای غیر از شاخص‌های ابعاد سرمایه‌گذاری و مهاجرت، بقیه شاخص‌ها دارای اماره تی مثبت و مطلوب می‌باشند که نشان‌دهنده وضعیت مناسب ابعاد سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری می‌باشد.

۴ یافته‌ها و بحث

از میان ۳۸۴ نفر پاسخ‌گو، ۳۸ درصد در گروه سنی ۳۱-۴۰ سال، ۵۳/۹ متاهل، از نظر وضعیت سواد ۶۸ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی، همچنین ۵۰/۹ درصد از پاسخ‌گویان مرد بوده‌اند. در شاخص‌های اقتصادی بیش‌ترین میانگین با ۳/۸ مربوط به شاخص درآمدزایی می‌باشد. در خصوص شاخص‌های اجتماعی - فرهنگی بالاترین میانگین با ۳/۸ مربوط به شاخص رواج فرهنگ مصرفی در منطقه می‌باشد. در شاخص‌های پایداری اقتصادی، بالاترین میانگین با ۳/۸ مربوط به افزایش پس‌انداز درآمد است. در خصوص شاخص‌های زیست‌محیطی

در شاخص‌های زیست‌محیطی بالاترین میانگین میانگین مربوط به رعایت پاکیزگی
در خصوص شاخص‌های کالبدی بالاترین میانگین مربوط به شاخص سامان‌دهی و بهبود معابر می‌باشد.

جدول شماره ۱۰- معناداری تفاوت از حد مطلوب شهرستان‌های استان مازندران جهت سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار

مطلوبیت عددی مورد آزمون=۳							
ابعاد	شاخص‌ها	آماره t	درجه آزادی	معناداری	تفاوت میانگین		فاصله اطمینان ۹۵
					حد پایین	حد بالا	
اقتصادی	اشتغال‌زایی	۳/۸۵	۳۸۳	۰/۰۰۶	۰/۳۰۵۵	۰/۰۹۱۸	۰/۵۱۹۳
	درآمدزایی	۴/۲۳	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۴۶۵۱	۰/۰۲۷۷۹	۰/۶۴۹۱
	سرمایه‌گذاری	۱/۲۴	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۴۸۲۳	-۰/۶۷۵۳	۰/۲۹۸۶
اجتماعی - فرهنگی	مشارکت و همکاری	۲/۲۱	۳۸۳	۰/۰۰۰	-۰/۲۷۵۶	-۰/۲۷۶۴	۰/۱۰۲۲
	امنیت	۳/۱۲	۳۸۳	۰/۰۰۵	۰/۰۷۵۱	۰/۰۷۵۶	۰/۳۴۱۹
	مهاجرت	۱/۱۲	۳۸۳	۰/۰۰۰	-۰/۰۳۱۰	-۰/۰۳۱۵	۰/۲۵۸۶
کالبدی	بهبود استاندارد زیرساخت‌ها	۳/۱۸	۳۸۳	۰/۰۰۴	۰/۱۱۶۵	۰/۱۱۷۴	۰/۴۷۰۹
	سامان‌دهی و بهبود معابر	۳/۲۹	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۱۲۴۶	۰/۱۲۸۱	۰/۴۹۶۸
زیست محیطی	تغییرات کاربری	۳/۶۱	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۱۴۰۳	۰/۱۴۰۳	۰/۴۷۷۸
	آلودگی محیط	۶/۵۲	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۲۲۰۶	۰/۲۲۰۲	۰/۵۰۸۶
	تخریب محیط	۳/۳۸	۳۸۳	۰/۰۰۰	۰/۱۷۴۹	۰/۱۷۵۰	۰/۵۸۶۸

سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار به ترتیب شهرستان
آمل ۱۳۳/۱۱ در رتبه اول، شهرستان ساری ۱۲۲/۰۶
در رتبه دوم و شهرستان بابل با ۱۱۲/۵۸ در رتبه سوم
قرار گرفتند.

از طرف دیگر برای رتبه‌بندی مناطق نمونه گردشگری
مورد مطالعه با استفاده از داده‌های پرسش‌نامه‌ای از
آزمون کروسکال والیس استفاده شده است. همان
طوری که نتایج ارائه‌شده در جدول (۱۰) نشان
می‌دهد در بین مناطق نمونه گردشگری از لحاظ

پژوهش‌های انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ده- میانگین رتبه‌های مؤلفه‌های اولویت‌بندی شهرستان‌های استان مازندران جهت سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار

رتبه	توسعه پایدار	زیست محیطی	کالبدی	اجتماعی - فرهنگی	اقتصادی	شهرستان
۷	۷۵/۰۲	۱۱۰،۲۳	۹۵،۵۸	۸۰،۲۱	۷۵،۹۸	شهرستان تنکابن
۳	۱۱۲/۵۸	۱۰۲،۳۶	۹۳،۹۹	۹۳،۹۸	۱۰۷،۸۱	شهر بابل
۲	۱۲۲/۰۶	۱۱۶،۸۴	۱۳۷،۳۶	۱۲۸،۱۶	۱۰۴،۷۸	ساری
۴	۱۰۸/۲۰	۱۰۳،۷۰	۱۲۹،۵۰	۹۶،۷۶	۱۱۰،۵۴	شهرستان چالوس
۱	۱۳۳/۱۱	۱۲۱،۶۰	۱۲۳،۸۱	۹۶،۷۶	۱۲۵،۷۲	شهرستان آمل
۶	۷۹/۶۰	۹۹،۶۰	۷۶،۷۶	۹۶،۷۶	۱۰۲،۹۴	شهرستان نوشهر
۵	۹۷/۹۱	۸۹،۴۶	۹۲،۵۴	۱۳۸،۷۰	۱۱۱،۴۸	شهرستان رامسر
۸	۹۶/۳۹	۷۰/۲۴	۶۰/۲۶	۸۰/۲۵	۱۰۱/۲۱	شهرستان نور
۹	۹۶/۸	۶۹/۱۴	۶۰/۱۲	۸۳/۱۵	۹۸/۲۵	شهرستان قائم شهر
۱۰	۹۴/۲۸	۶۸/۲۳	۵۹/۳۵	۸۰/۲۰	۹۸/۱۸	شهرستان بهشهر
۱۱	۹۳/۲۰	۶۷/۱۲	۵۹/۳۰	۸۰/۱۸	۹۷/۲۴	شهرستان بابلسر
۱۲	۹۲/۱۸	۶۶/۲۳	۵۰/۲۰	۷۹/۲۶	۹۶/۱۴	شهرستان سواد کوه
۱۳	۹۰/۲۵	۶۵/۲۱	۵۸/۳۶	۷۹/۲۳	۹۶/۱۰	شهرستان عباس آباد
۱۴	۸۹/۶۵	۶۴/۲۰	۵۳/۲۴	۷۸/۶۹	۹۴/۸	شهرستان محمود آباد
۱۵	۸۸/۷۸	۶۳/۲۴	۵۲/۳۶	۷۸/۶۰	۹۳/۲۴	شهرستان فریدون کنار
۱۶	۸۳/۲۵	۶۳/۴	۵۰/۱۴	۷۸/۵۱	۹۳/۲۰	شهرستان جویبار
۱۷	۸۰/۲۴	۵۸/۶۹	۴۹/۱۵	۷۷/۲۹	۹۳/۱۵	شهرستان نکا
۱۸	۷۹/۲۶	۷۸/۲۵	۴۸/۲۸	۷۷/۱۴	۹۲/۴۱	شهرستان میان درود
۱۹	۷۸/۱۲	۵۲/۳۶	۴۷/۲۵	۷۶/۱۳	۹۱/۲۰	گلوگاه
۲۰	۷۴/۱۳	۵۰/۳۶	۴۶/۱۰	۷۵/۳۶	۹۱/۸	سیمرغ
۲۱	۷۳/۱۰	۴۹۰/۳۲	۴۵/۹	۷۵/۶	۹۱/۶	شهرستان کلاردشت
-	۲۲/۲۲۱	۵،۷۸۵	۲۲،۸۶۳	۲۳،۰۷۱	۱۱،۶۷۷	کای اسکور
-	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	درجه آزادی
-	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	معناداری

آزمون مساوی با (۳) به عنوان میانگین طیف پنج گزینه‌ای لیکرت، نشان می‌دهد که مقادیر میانگین عددی محاسبه شده برای همه مؤلفه‌های مورد بررسی مرتبط با اولویت‌بندی مناطق نمونه گردشگری جهت سرمایه‌گذاری و توسعه پایدار گردشگران در منطقه مورد مطالعه بالاتر از مطلوبیت عددی مورد نظر می‌باشند. به عبارت دیگر، با احتساب دامنه طیفی مؤلفه‌ها که بین ۱ تا ۵ بر اساس طیف لیکرت در نوسان است، مقادیر تفاوت از حد مطلوب در همه موارد دارای جهت منفی می‌باشد و تفاوت معناداری مؤلفه‌ها در سطح

۵ نتیجه‌گیری

برای سنجش و اولویت‌بندی جاذبه‌ها معمولاً معیارهای مختلفی، از قبیل: اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، زیرساختی، زیست‌محیطی، نهادی، قانونی و جغرافیایی مورد توجه قرار می‌گیرد تا بر اساس آن‌ها بتوان نسبت به جاذبه‌های گوناگون تصمیم‌گیری نمود. نتایج به‌دست‌آمده از نتایج تجزیه‌و-تحلیل داده‌های پرسش‌نامه‌ای با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای با در نظر گرفتن مطلوبیت عددی مورد

- افزودن مطالعات اقتصادی در ارزیابی اقتصادی طرح‌ها با رویکرد محاسبه میزان سود و بازگشت سرمایه. بدین ترتیب مجموعه مطالعات هدفمندی که حجم تقاضای گردشگری و میزان هزینه‌های گردشگران را برآورد می‌سازد، می‌تواند دورنمایی شفاف از حجم سرمایه مورد نیاز و چگونگی بازگشت آن را به سرمایه‌گذار بدهد.

- تأکید بر تنوع محصولات گردشگری شامل صنایع دستی به عنوان احیاکننده فرهنگ بومی و تقویت‌کننده اقتصاد به خصوص اقتصاد خانواده‌های کم‌بضاعت جامعه میزبان - آموزش به سرمایه‌گذاران و مجریان طرح در خصوص بایدها و نبایدهای فرهنگی و اجتماعی جامعه میزبان به گونه‌ای که کم‌ترین تعارض مابین این دو صورت پذیرد.

- حداکثر استفاده از نیروهای بومی در کلیه مراحل ساخت و بهره‌برداری از طرح‌ها و پروژه‌های گردشگری، بدین ترتیب علاوه بر ایجاد منافع اقتصادی برای جامعه، مشارکت اجتماعی و حمایت جامعه میزبان از طرح نیز خواهد بود.

حامی مالی

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان در پژوهش

سهم همه‌ی نویسندگان در همه‌ی بخش‌های مقاله، برابر بوده است.

تضاد منافع

نویسنده (نویسندگان) اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منفعی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسنده (نویسندگان)، از همه‌ی افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکت‌شان در این مقاله تشکر و قدردانی می‌نماید (می‌نمایند).

۹۵ درصد معنادار گزارش شده است. به طوری که، شاخص‌های آلودگی محیطی با (۶/۵۲) و درآمدزایی با (۴/۲۳) بیشترین مقادیر میانگین عددی را به خود اختصاص داده‌اند. از طرف دیگر شاخص‌های سرمایه‌گذاری (۱/۲۴)، مشارکت (۲/۲۱) مهاجرت (۱/۱۲) پایین‌تر از شرایط مطلوب سه ارزیابی شده است. به این ترتیب در ادامه تحقیق برای رتبه‌بندی مناطق نمونه گردشگری از آزمون کروسکال والیس استفاده شده است. شهرستان آمل در جایگاه اول و شهرستان ساری در جایگاه دوم را کسب کردند. نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های زیر تشابه و تضاد دارد.

پژوهش (Antejhabi, 2019) نشان داد که روستای نمونه گردشگری گیسوم از توابع شهرستان تالش با وجود ساحل ماسه‌ای، مسیر دسترسی جنگلی و جاذبه‌های مصنوعی و طبیعی در رتبه سوم جهت برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری قرار گرفته است. پژوهش (Rafiei et al, 2020). نشان داد که با پژوهش (Khoshfar, 2016). نشان داد که نتایج تحقیق کاهش شاخص‌های فساد می‌توان انتظار داشت که وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری افزایش پیدا کند. نشان می‌دهد که بین اعتماد نهادی با سرمایه‌گذاری واحدهای گردشگری رابطه معنی‌داری وجود ندارد. پژوهش (Einali et al, 2016) نشان داد که میانگین مورد نظر برای تمامی ابعاد به جز شاخص‌های سرمایه‌گذاری و مشارکت، بالاتر از شرایط مطلوب (۳) ارزیابی شده است و تفاوت معناداری آن نیز برای همه شاخص‌ها کاملاً معنادار است. یافته‌های پژوهش (Alvandi zadeh et al, 2019) نشان داد که امنیت لازمه و پیش‌نیاز گسترش فعالیت‌های مربوط به سرمایه‌گذاری می‌باشد و در صورت ارتقای سطح امنیت وضعیت سرمایه‌گذاری افزایش چشم‌گیری خواهد داشت.

-پیش‌بینی اثرات گردشگری در سطح روستاهای استان جهت ارائه راهکارهای کاهش اثرات منفی.

منابع

- Alvandizadeh, Asadaleh; Nonejad, Massoud; Jahangiri, Mahshid (2019) Ranking of investment priorities in the economic sectors of Sistan and Baluchestan province, Quarterly Journal of Regional Planning, Volume 9, Number 35, pp73-84. (inpersion).
- Alvandizadeh, Assadollah, Nonjad, Massoud, Jahangiri, Mahshid. (2019). Ranking of investment priorities in the economic sectors of Sistan and Baluchestan province. Journal of Regional Planning, 9 (35), 73-84(inpersion).
- Amir Entekhabi, Shahram, Veisi, Reza, Sabi Kar, Mojgan, Mahmoudinia, Saeed. (۲۰۱۹). Determining tourism and investment priorities in sample rural tourism areas of northwest of Guilan province. Human Settlement Planning Studies, 14 (2), 491-507.(inpersion).
- Amir Entekhabi, Shahram; Weiss, Reza; Cause of work, eyelashes; Mahmoudinia, Saeed (1398) Determining Tourism and Investment Priorities in Sample Rural Tourism Areas of Northwest Guilan Province, Human Settlement Planning Studies, Volume 14, Number 2, pp491-507 (inpersion).
- Amir Hajlou, Assadollah; Tulai, Simin; Zanganeh Saeed; Ahmad, Zanganeh (2013) Evaluating and prioritizing the effects of tourism at the national level using the Topsis technique, Quarterly Journal of Regional Planning, Volume 3, Number 10, pp. 1-26. inpersion).
- Anderson, E. Bakir, A. & Wickens, E. (2015). Rural tourism development in Connemara, Ireland. Tourism Planning and Development, 12, 73-86.
- Arsić, S., Nikolić, D., & Živković, Ž. (2017). Hybrid SWOT-ANP-FANP model for prioritization strategies of sustainable development of ecotourism in National Park Djerdap, Serbia. Forest Policy and Economics, 80, 11-26.
- Ashley, C., Boyd, C., & Goodwin, H. (2000). Pro-poor tourism: Putting poverty at the heart of the tourism agenda.
- Ashrafi, Jorjani Sarkhankalateh, Mohammad Ibrahim, Hosseini; Seyed Mohammad Reza, Cheraghali, Mahmoud Reza (2020) Application of AHP technique in identifying and prioritizing the factors affecting the entrepreneurial municipality with a tourism development approach, Journal of Spatial Planning, Volume 12, Number 3, pp. 100-112inpersion).
- Azadkhani, Mohammad; Pakzad, Shojaei (2014) The Role of Tourism Development in Economic Development and Deprivation of Ilam Province, International Conference on Strategic Tourism Development of the Islamic Republic of Iran, Challenges and Prospects, Holy Mashhad
- Brouder, P., Teoh, S., Salazar, N. B., Mostafanezhad, M., Pung, J. M., Lapointe, D., ... & Clausen, H. B. (2020). Reflections and discussions: tourism matters in the new normal

- post COVID-19. *Tourism Geographies*, 22(3), 735-746.
- Costa, D. G., Duran-Faundez, C., Andrade, D. C., Rocha-Junior, J. B., & Just Peixoto, J. P. (2019). Twittersensing: An event-based approach for wireless sensor networks optimization exploiting social media in smart city applications. *Sensors*, 18(4), 1080
- Cró, S., & Martins, A. M. (2020). Foreign Direct Investment in the tourism sector: The case of France. *Tourism Management Perspectives*, 33, 100614.
- Daunfeldt, S. O., Johansson, D., & Halvarsson, D. (2015). Using the Eurostat-OECD definition of high-growth firms: a cautionary note. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*.
- Demir, E., Gozgor, G., & Paramati, S. R. (2019). Do geopolitical risks matter for inbound tourism?. *Eurasian Business Review*, 9(2), 183-191.
- Efendi, M. N., Paturusi, S. A., Wiranatha, A. S., & Suryawardani, I. G. A. O. (2019). Assessment and Prioritization of Urban Tourist Attractions in Kota Lama Tourism Area Surabaya, Indonesia. *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 7(1), 212-218.
- Einali, Jamshid, Romiani, Ahmad, Eskandari Thani, Zahra. (2016). Analysis of the impact of tourism attractions in Lorestan province and their prioritization for investment and regional development. *Journal of Regional Planning*, 6 (23), 59-74. (inpersion).
- Einali, Jamshid; Romiani, Ahmad; Eskandari Thani, Zahra (2016) Analysis of the impact of tourism attractions in Lorestan province and their prioritization for investment and regional development, *Quarterly Journal of Regional Planning*, Volume 6, Number 23, pp 59- 74. (inpersion).
- Elahi Chorn, Mohammad Ali; Ramezanzadeh Lesboui, Mehdi; Vahedi Ashrafi, Elham (2021) Prioritization of sample tourism areas in the cities of Markazi province in order to invest in sustainable tourism development, *Quarterly Journal of Geography and Regional Planning*, Volume 11, Number 4, pp. 190-220. (inpersion).
- Li, X., Huang, S. S., & Song, C. (2017). China's outward foreign direct investment in tourism. *Tourism Management*, 59, 1-6.
- Leka, A., Lagarias, A., Panagiotopoulou, M., & Stratigea, A. (2022). Development of a Tourism Carrying Capacity Index (TCCI) for sustainable management of coastal areas in Mediterranean islands - Case study Naxos, Greece. *Ocean & Coastal Management*, 216, 105978
- Najafi, Ahmad; Ground, Joseph; Qomi Oili, Ali; Ghasemi, Aboutaleb (1398) Selection of a sample tourism area in South Khorasan province using ANP technique, *Quarterly Journal of Geography and Development*, Volume 17, Number 56, pp. 139-158. (inpersion).
- Nikolich, R, Stefanovich, V. Azemovich, N. (2012), Economic Valorization of Rural Tourism (Suva Planina A Mountain in South Eastern Serbia), *Economics Management*

- Information Technology, Vol. 1, No.2.
- Nilipour, Seyed Ali Akbar; Taqvae, Massoud; Nasr Isfahani, Mohammad Hossein; Koohi Esfahani, Majid (2015) Identifying and Prioritizing Factors Affecting the Development of Health Tourism, Scientific and Research Quarterly of New Attitudes in Human Geography, Volume 7, Number 4, pp. 45-60 (inpersion).
- Nouri, Gholamreza; Taghizadeh, Zahra (2012) Prioritization of tourism hubs in Kermanshah province based on the potential of tourism sample areas using the multi-criteria decision-making method of TOPSIS, Geography and Environmental Sustainability, Volume 2, Number 3, pp. 75-94. (inpersion).
- Pineda, A. L., & Cerón, J. G. C. (2019). Evaluation of sustainable development in the sub-regions of Antioquia (Colombia) using multi-criteria composite indices: A tool for prioritizing public investment at the subnational level. *Environmental Development*, 32, 100442.
- Selvi, M. S., & Demir, C. (2007). Relationship among branding, career development and tourism education: An implication from Turkey. *Ege Academic Review*, 7(2), 389-408.
- Udemba, E. N. (2019). Triangular nexus between foreign direct investment, international tourism, and energy consumption in the Chinese economy: accounting for environmental quality. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(24), 24819-24830.
- Goodwin, H. J. (1998). *Tourism, conservation, and sustainable development: case studies from Asia and Africa* (No. 12). IIED.
- Haskell, P. J., McGowan, A., Westling, A., Méndez-Jiménez, A., Rohner, C. A., Collins, K., ... & Pierce, S. J. (2015). Monitoring the effects of tourism on whale shark *Rhincodon typus* behaviour in Mozambique. *Oryx*, 49(3), 492-499.
- Heidaripoor, Esfandiar (2013) Leveling of sample tourism areas using AHP method Case study: Sample tourism areas of Bahadoran Garden, Zarrinshahr and Gavkhoni Wetland of Isfahan Province, Quarterly Journal of New Attitudes in Human Geography, Volume 5, Number 3, 105117. (inpersion).
- Heydari, Mohammad Taghi; Barzegar, Sadegh; Elahi Chorn, Mohammad Ali (2020) An Analysis of Tourism Investment in Coastal Border Areas with Sustainable Development Approach (Case Study: Chalous County), Journal of Border Science and Technology, Volume 9, Number 1, pp. 30-61. (inpersion).
- Khoshfar, Gholamreza. (2016). Institutional trust and investment in tourism units (Case study: Golestan province). *Tourism Planning and Development*, 5 (16), 47-70. (inpersion).
- Kiani, Akbar; Salari Sardari, Farzali (2012) Feasibility study and prioritization of tourism in Kangan city using SWOT technique and ANP model with emphasis on industrial

- tourism in South Pars, Geography and Development, Volume 1, Number 10, pp. 1-10. (inpersion).
- Manzoor, F., Wei, L., Asif, M., Haq, M. Z. u., & Rehman, H. u. (2019). The contribution of sus-tainable tourism to economic growth and employment in Pakistan. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16, 1-14.
- Mawdudi Arkhodi, Mehdi; Javanshiri, Mehdi; Nikshaar, Marjan (1397) Identifying the priority of Birjand tourist attractions, *Spatial Planning*, Volume 8, Number 3, pp. 83-106. (inpersion).
- Mohammadi Najafabadi, Abdolmajid; Etebarian Khorasgani, Akbar; Ebrahimzadeh Dastjerdi; Reza (1400) Identifying and prioritizing strategies for human resource development in the tourism industry of Isfahan province. *Spatial Planning* Volume 11 Number 2 pp. 1-24. (inpersion).
- Moreno-Luna, L., Robina-Ramírez, R., Sánchez, M. S. O., & Castro-Serrano, J. (2021). Tourism and Sustainability in Times of COVID-19: The Case of Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1859.
- Mshenga, P. M., Richardson, R. B., Njehia, B. K., & Birachi, E. A. (2010). The contribution of tourism to micro and small enterprise growth. *Tourism Economics*, 16(4), 953-964.
- Orchiston, C., Seville, E., & Vargo, J. (2014). Regional and sub-sector impacts of the Canterbury earthquake sequence for tourism businesses. *Australian Journal of Emergency Management, The*, 29(4), 32-37.
- Petrović, N., Roblek, V., Khokhobaia, M., & Gagnidze, I. (2021, October). AR-enabled mobile apps to support post COVID-19 tourism. In *2021 15th International Conference on Advanced Technologies, Systems and Services in Telecommunicatio - ns (TELSIKS)* (pp. 253-256). IEEE.
- Purdue, O. (2019). Exhibiting Atrocity: Memorial Museums and the Politics of Past Violence by Amy Sodaro. *The Public Historian*, 41(1), 165-167.
- Qolipour Soteh, Rahmatullah; Amiri, Mojtaba; Zargham Borujeni, Hamid; Kiani Feyzabadi, Zohreh (2018) Analysis of Barriers to the Development of Medical Tourism in Iran with Emphasis on Policy Requirements, *Tourism and Development*, Volume 7, Number 4, pp38- 60. (inpersion).
- Rafie Darani, Hadi, Rahnama, Ali, Ostadfard, Azadeh. (2020). Investigating the effect of investment climate on tourism income in selected Middle Eastern countries. *Geography and Regional Development*, 18 (2), 55-86(inpersion).
- Rafie Darani, Hadi; Barati, Javad (2015) The role of tourism industry in creating employment in Khorasan Razavi province, *Tourism Management Studies*, Volume 9, Number 25, pp. 106-141. (inpersion).
- Rice slavery, Motahara; Sharifinia, Zahra (2018) Prioritization of investment in tourism sample areas (Case study: Savadkuh city), *Quarterly Journal of Geography and Regional*

- Planning, Volume 8, Number 3, 55-72. (inpersion).
- Sajasi Gheidari, Hamdollah; Sadeghloo, Iftikhar; Abdolreza Rokanuddin (2015) Measuring and Prioritizing Ecotourism Entrepreneurship Development Strategies in Rural Areas (Case Study: Roud Darreh Tourism Villages of Tehran Province), *Journal of Spatial Planning*, Volume 5, Number 16, pp. 88-71. (inpersion).
- Shahnavazi, Younes; Anwari, Mahmoud Reza; Karimian Bostani, Maryam (2015) Explaining and prioritizing the livability of urban areas (Case study: Zahedan city), *Quarterly Journal of Geography and Regional Planning*, Volume 11, Number 1, pp. 613-630. (inpersion).
- Sharpley, R. (2019). Tourism, development and the consumption of tourism. In *A Research Agenda for Tourism and Development*. Edward Elgar Publishing.
- Shirmohammadi, Yazdan; Ma'ouni, Mohammad Amin (2016) Designing a Strategic Entrepreneurship Model in the Tourism, *Tourism and Development Industry* Volume 9, Number 3, pp. 1-16. (inpersion).
- Slavery, Younes; Khalaji, Nastaran (2017) Development and Prioritization of Tourism Development Strategies with Sustainability Approach (Case Study: Kashan City), *Journal of Urban Tourism*, Volume 4, Number 2, pp. 17-30. (inpersion).
- Talebi, Hadith; Modiri, Mahmoud; Tarhani, Farzad (2017) Prioritization of tourism development components in Iran with a fuzzy multi-criteria decision-making approach Case study: IRA Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism Organization, *Tourism Planning and Development*, Volume 6, Number 20 Pp 94-114. (inpersion).
- Telfer, D. J., & Wall, G. (2000). Strengthening backward economic linkages: Local food purchasing by three Indonesian hotels. *Tourism Geographies*, 2(4), 421-447
- Torres, R., & Momsen, J. H. (2004). Challenges and potential for linking tourism and agriculture to achieve pro-poor tourism objectives. *Progress in Development Studies*, 4(4), 294-318.
- Vlasyuk, T. (2010). Development of small business in the sphere of rural tourism by the example of the KirOualalou, F. (2017). *Chine-Maroc-Afrique: un partenariat agroalimentaire novateur*. OCP Policy Center.ov region.
- Zargham Borujeni, Hamid; Sedaghat, Maryam (2015) Process Model of Sustainable Tourism Development of the Islamic Republic of Iran (Foundation Data Theory with Emphasis on Five-Year Plans for Economic, Social and Cultural Development), *Tourism and Development*, Volume 7, Number 3, pp. 25-73. (inpersion).
- Ziaei, Mahmoud; Asadian Ardakani, Faezeh (2021) A Framework for Leveling Good Governance Variables in the Sustainable Development of Tourism Destinations Research Example: Meybod County, *Spatial Planning*, Volume 11, Number 1, pp. 21-26. (inpersion)